

Bibliotēku nozares kvalifikācijas un to struktūra

LATVIJAS AKADĒMISKO, SPECIĀLO UN PUBLISKO BIBLIOTĒKU
DIREKTORU 2021. GADA RUDENS SANĀKSME

Agnese Pašāne

LNB Kompetenču attīstības centra vadītāja ¹

Prezentācijā

- Aktuālais profesionālajā izglītībā
- Nozares kvalifikāciju struktūra
- Profesiju standarti
- Izglītības programmas
- Kvalifikācijas eksāmens

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam

Nepieciešams **stiprināt** profesionālās izglītības **prestīžu**, profesionālās izglītības iestādes kā izcilības un inovācijas centrus, elastīgu mācību piedāvājumu, t.sk. **modulārās** pieejas īstenošanu, sadarbību ar darba devējiem (darba vidē balstītas mācības), kā arī pieaugušo izglītības pieejamību, jo īpaši attiecībā uz mazkvalificēto darbaspēku.

Profesionālās izglītības iestāžu kā nozaru izcilības un inovācijas centru stiprināšana, īpaši viedās specializācijas jomās, veidojot **elastīgu mācību un nozaru attīstībai pielāgotu** pieaugušo izglītības piedāvājumu, veicinot starpinstitūciju un starptautisko **sadarbību** un jauno tehnoloģiju ieviešanu.

Profesionālās izglītības iestāžu un koledžu prestiža celšana un pieejamības palielināšana, modernizējot mācību vidi un uzlabojot tās kvalitāti, nodrošinot uzņēmējspēju apguvi, izglītības procesa **individualizāciju** un darba vidē balstītas mācības, paplašinot sociālā atbalsta programmas, talantu attīstības iniciatīvas, kā arī īstenojot karjeras izglītības atbalsta un stratēģiskās komunikācijas pasākumus sadarbībā ar nozarēm.

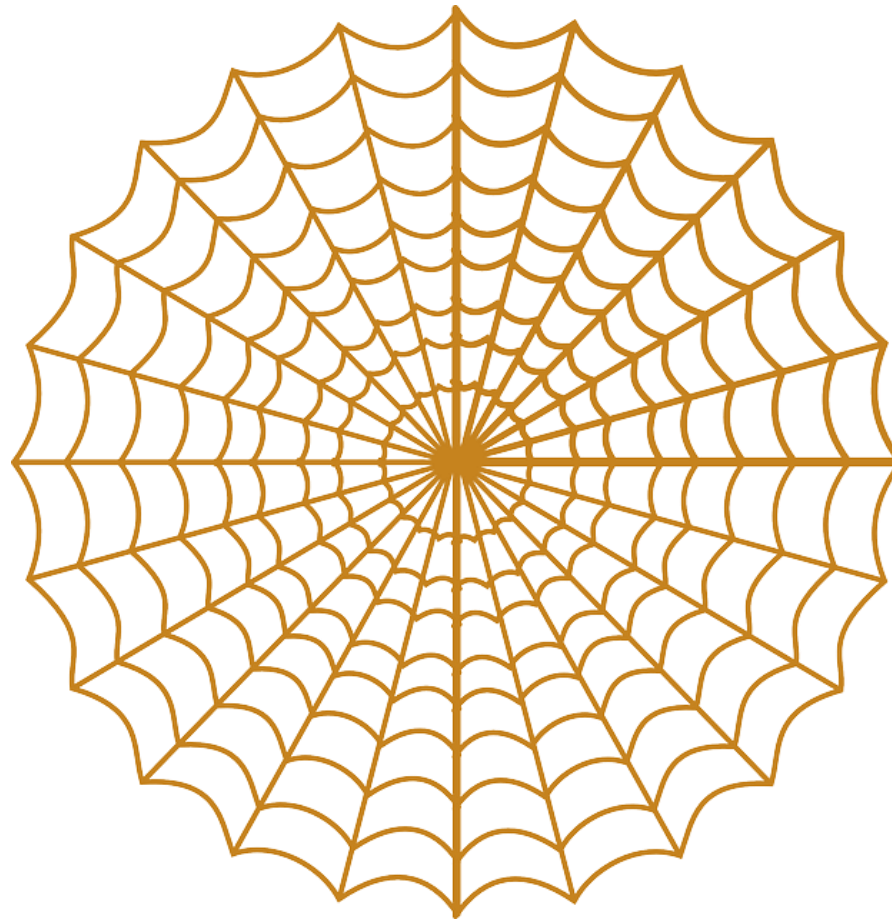
Saikne ar darba tirgu

Nozares ekspertu padomes

- Koordinē Latvijas Darba devēju konfederācija
- mērķis ir veicināt profesionālās izglītības atbilstību darba tirgus prasībām, kā arī tās efektivitātes un kvalitātes paaugstināšanu
- 12 NEP
- Drukas un mediju tehnoloģiju Nozares ekspertu padome
- Nozares profesiju kartes

Profesionālās
izglītības
likums

Vienota sistēma

Profesionālās izglītības likums

Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūra (LKI)

LKI Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņi	PKL profesionālās kvalifikācijas līmeņi	IZPILDDARBS	RISINĀJUMI standarta un nestandarta situācijās	ATBILDĪBA un darba organizēšana
7	5		sarežģīti risinājumi mainīgos apstākļos	organizē kompleksus procesus
6	5		analītiska pieeja praktiskiem risinājumiem	organizē citu darbu
5	4	sarežģīti, augsti kvalificēti izpilddarbi	inovatīvi praktiski risinājumi	organizē citu darbu un atbild par rezultātu
4	3	augsti kvalificēti izpilddarbi	nestandarta risinājumi	organizē un atbild par rezultātu
3	2	kvalificēti izpilddarbi	standarta risinājumi	atbild par rezultātu
2	1	vienkārši uzdevumi		

Nozares kvalifikāciju struktūra

nozares kvalifikāciju struktūra – nozares profesiju vispārīgs raksturojums, kā arī nozares profesijās iesaistīto specializāciju un saistīto profesiju pārskats, kurā norādīti profesiju un specializāciju profesionālās kvalifikācijas līmeņi

NKS mērķis ir izveidot nozarē caurskatāmu, neatkarīgu, tomēr savstarpēji saistītu profesionālo kvalifikāciju struktūru. Būtiski ir attīstīt un atpazīt nozarē strādājošo zināšanas, prasmes un kompetences

Bibliotēku
nozares
kvalifikāciju
struktūra

- KM izveidota darba grupa
- Rezultāts – kvalifikāciju struktūras karte un līmeņu apraksti atbilstoši metodikai
https://viaa.gov.lv/library/files/original/11_VISC_MET_MATERIALS_NKS_i_zstradei.pdf
- Noslēgums – jūnijā, augustā iesniegts VISC (sniedz KM)
- Jau februārī iekļāvāties profesiju kartē ar neaktualizētiem profesiju aprakstiem

Veidlapa "Drukas un mediju tehnoloģiju nozares profesijas pārskats"

1. Profesijas nosaukums	Bibliotekārs
2. Kvalifikācijas līmenis	4. LKI līmenis
3. Profesijas kods (pēc LR profesiju klasifikatora)	3433 01
4. Profesijas raksturojums	
4.1. Profesijas būtības apraksts	Bibliotekārs sniedz bibliotēkās un informācijas pakalpojumus klātienē, tiešsaistē un attālināti akadēmiskajās, publiskajās, speciālajās, izglītības iestāžu bibliotēkās, t. sk. viena darbinieka bibliotēkās, veido atbilstošu darba vidi, popularizē bibliotēku, tās pakalpojumus, komplektē, katalogizē un nodrošina iespiesto un elektronisko krājumu glabāšanu un uzturēšanu, pārzina un lieto bibliotēku informācijas sistēmas un digitālos resursus, nodrošina bibliotēkas lietotājiem pieejamību krājumam un elektroniskajiem resursiem, organizē kultūras, informācijas un izglītojošus pasākumus un norises, patstāvīgi izvērtē, plāno un pilnveido savas zināšanas, prasmes un iemaņas profesionālajā jomā, lai nodrošinātu profesionālus, daudzveidīgus un kvalitatīvus pakalpojumus bibliotēkā.
4.2. Profesijas reglamentācija un papildu prasības	Nav
4.3. Profesijas citi iespējamie nosaukumi un/vai amata nosaukumi, profesijas nosaukums svešvalodā	EN: Librarian (ISCO, ESCO)
5. Profesijas specializācijas	Nav
6. Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis	Bibliotēku informācijas speciālists (5. LKI līmenis)

1. Profesijas nosaukums	Informācijas un bibliotēku pārvaldības speciālists
2. Kvalifikācijas līmenis	6. LKI līmenis
3. Profesijas kods (pēc LR profesiju klasifikatora)	Nav
4. Profesijas raksturojums	
4.1. Profesijas būtības apraksts	Informācijas un bibliotēku pārvaldības speciālists vada bibliotēkas vai tās struktūrvienības darbu, nodrošinot bibliotēkas misijas, mērķu un uzdevumu izpildi: informācijas resursu komplektēšanu, apstrādi un kārtošānu, bibliografēšanu, digitalizāciju, informācijas resursu krājuma organizēšanu un uzturēšanu. Izstrādā krājuma politiku, informācijas un zināšanu organizēšanas standartus, sistēmas un principus, informācijas resursu bibliografēšanas standartus un vadlīnijas, digitalizācijas politiku un vadlīnijas, informācijas resursu krājuma organizēšanas sistēmu, informācijas resursu pārvaldības plānošanas dokumentus. Vada bibliotekāro un informācijas pakalpojumu sniegšanu klātienē un attālināti, bibliotēkas interešu pārstāvēniecības procesu, izstrādā bibliotekāro un informācijas pakalpojumu sniegšanas plānošanas dokumentus un vadlīnijas. Pilnveido savas kompetences atbilstoši novitātēm nozarē un profesionālās darbības jomā.
4.2. Profesijas reglamentācija un papildu prasības	Nav
4.3. Profesijas citi iespējamie nosaukumi un/vai amata nosaukumi, profesijas nosaukums svešvalodā	EN: Library Manager (ISCO, ESCO), Public library manager, Library administrator, Library operations manager, Library services manager, Public library services manager, Head of library, Library director (ESCO), Library Supervisor, Library Curator (citi avoti)
5. Profesijas specializācijas	Nav
6. Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis	Bibliotēku informācijas speciālists (5. LKI līmenis) Informācijas un bibliotēku pārvaldības eksperts (7. LKI līmenis)

1. Profesijas nosaukums	Bibliotēku informācijas speciālists
2. Kvalifikācijas līmenis	5. LKI līmenis
3. Profesijas kods (pēc LR profesiju klasifikatora)	3433 02 (Bibliotēku informācijas speciālists)
4. Profesijas raksturojums	
4.1. Profesijas būtības apraksts	Bibliotēku informācijas speciālists veido bibliotēku krājumus un digitālos resursus, atbild par bibliotēkas informācijas resursu pārvaldību, attīstību un pieejamību, t. sk. digitāli un tiešsaistē, sniedz bibliotekāros un informācijas pakalpojumus, popularizē bibliotēku un tās pakalpojumus, pārvalda bibliotēku informācijas sistēmas un resursus, identificē lietotāju informacionālās vajadzības un atbilstoši tām sagatavo informācijas pakalpojumus. Individuāli un/vai komandā, vai vadot komandas darbu pārbauga bibliotēkas informācijas resursu un zināšanu pārvaldības, pakalpojumu sniegšanas, bibliotēkas darba, kultūras, informācijas un izglītojošo pasākumu un norišu organizēšanu. Pilnveido savas kompetences atbilstoši novitātēm profesionālās darbības jomā.
4.2. Profesijas reglamentācija un papildu prasības	Nav
4.3. Profesijas citi iespējamie nosaukumi un/vai amata nosaukumi, profesijas nosaukums svešvalodā	EN: Librarian (ISCO, ESCO), Bibliographer, Cataloguer (ISCO)
5. Profesijas specializācijas	Nav
6. Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis	Bibliotekārs (4. LKI līmenis) Informācijas un bibliotēku pārvaldības speciālists (6. LKI līmenis)

1. Profesijas nosaukums	Informācijas un bibliotēku pārvaldības eksperts
2. Kvalifikācijas līmenis	7. LKI līmenis
3. Profesijas kods (pēc LR profesiju klasifikatora)	Nav
4. Profesijas raksturojums	
4.1. Profesijas būtības apraksts	Informācijas un bibliotēku pārvaldības eksperts vada un pārbauga sarežģītus informācijas resursu komplektēšanas, apstrādes un kārtošānu, bibliografēšanas, digitalizācijas, informācijas resursu krājuma organizēšanas un uzturēšanas apstākļus, risina ar tiem saistītās profesionālās un zinātniskās problēmas, organizē un veicot nacionāla un starptautiska līmeņa pētījumus. Nodrošina jaunāko tehnoloģiju un metožu ieviešanu un izmantošanu, kā arī aktuālo profesionālo zināšanu identificēšanu un pārnesi nozares ietvaros. Vada un pārbauga sarežģītus, neprognozējamus bibliotekāro un informācijas pakalpojumu sniegšanas (klātienē un attālināti) un interešu pārstāvēniecības apstākļus. Izstrādā stratēģijas un/vai vadlīnijas bibliotēku nozares attīstībai. Pilnveido savas profesionālās kompetences atbilstoši bibliotēku nozares izmaiņām un attīstībai.
4.2. Profesijas reglamentācija un papildu prasības	Nav
4.3. Profesijas citi iespējamie nosaukumi un/vai amata nosaukumi, profesijas nosaukums svešvalodā	EN: Library Manager (ISCO, ESCO), Big data archive librarian, Public library manager, Library administrator, Library operations manager, Library services manager, Public library services manager, Head of library, Library director (ESCO), Library Supervisor, Library Curator, Subject Librarian, Digital Librarian, Data librarian, expert on research data management, description, archiving and dissemination (citi avoti)
5. Profesijas specializācijas	Nav
6. Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis	Informācijas un bibliotēku pārvaldības speciālists (6. LKI līmenis)

Bibliotēku nozares kvalifikāciju struktūra

Mākslas nozares struktūras dizaina un radošo industriju sektorā iekļauto profesiju karte

LKI	PKL	Māksla	Restaurācija	Dizains	Bibliotēka	Komunikācija	Foto, video, televīzija un kino
7.	5.	Akadēmisks izglītots amatu meistars ³		Dizainers ²		Stratēģiskās komunikācijas vadītājs	Multimēdiu komunikācijas vadītājs
6.	5.	Akadēmisks izglītots amatu meistars ³		Pakalpojumu dizainers ⁴		Reklāmas vadītājs	Fotoredaktors
				Produktu dizainers ²		Sabiedrisko attiecību vadītājs	Televīzijas un kino producents
				Vides dizainers ²		Žurnālists	Televīzijas un kino režisors
				Komunikācijas dizainers ²			Skatu režisors
				Modē dizainers		Starptautiskās komunikācijas vadītājs	
				Interjera dizainers			
				Ārtelpu dizainers			
5.	4.	Amatu meistars ⁴	Restaurators		Bibliotēku informācijas speciālists	Sabiedrisko attiecību speciālists	Foto un video producents
			Šķiedru materiālu restaurators				Montāžas un specefektu speciālists
			Sīkātmateriālu restaurators				Kino operators
			Metāla izstrādājumu restaurators				Studiju tehnisko iekārtu speciālists
			Koka konstrukciju restaurators				
4.	3.	Amatu zeļis ³	Restaurācijas tehniķis	Produktu dizainera asistents ⁴	Bibliotekārs		Fotogrāfs
			Šķiedru materiālu restaurācijas tehniķis	Apģērba dizainera asistents			Video operators
			Sīkātmateriālu restaurācijas tehniķis	Materiālu dizainera asistents			Skatu operators
			Metāla izstrādājumu restaurācijas tehniķis	Interjera objektu dizainera asistents			Gaišmeitāņu operators
			Koka konstrukciju restaurācijas tehniķis	Modē aksesuāru dizainera asistents			
3.	2.						Video operatora asistents ²
2.	1.						

Sektoru
profesiju
kartes

Mākslas nozares
struktūras dizaina un
radošo industriju sektors

Nozaru
kvalifikāciju
struktūras

Bibliotēku nozare

Profesiju
standarti

Izglītības
programmas un
eksāmenu
programmas

Profesiju standarti

- Bibliotekārs (4.LKI)
- Bibliotēku informācijas speciālists (5.LKI)

Profesijas
«Bibliotekārs»
standarts
(4.LKI)

- Standarti saturiski un formāli novecojuši
- LNB iniciēta un vadīta darba grupa
- Iesniegts Valsts izglītības satura centram 2.02.2021.
- Apstiprināts 15.oktobrī PINTSA otrajā sēdē
- <https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumentu/standarti/2017/PS-176.pdf>

Profesijas «Bibliotekārs» standarts

Bibliotekāra pienākumi un uzdevumi:

3.1. Bibliotēku informācijas sistēmas izmantošana darba procesu nodrošināšanā

3.2. Bibliotekāro un informācijas pakalpojumu nodrošināšana

3.3. Krājumā esošo izdevumu un citu dokumentu organizēšana, pārvaldīšana un izmantošana

3.4. Elektronisko resursu veidošana un izmantošana

3.5. Pašvadīta bibliotekāro un informācijas darba procesu organizēšana

3.6. Vispārējās prasmes un zināšanas

Modulāra profesionālās izglītības programma

- Pamatotības princips – programmas tiek veidotas atbilstoši darba tirgus prasībām un nozares attīstībai;
- Sistemātiskuma princips – atbilstība didaktiskajām atziņām par izglītības programmas veidošanu;
- Pakāpenības un pēctecības princips – programmas veidošanā ievēro loģiku, nodrošinot moduļu pēctecību, saikni un vienmērīgu noslodzi izglītojamajiem;
- Mērķtiecīguma princips – programmas saturs veidots, lai sasniegtu programmas mērķi (tiek plānoti sasniedzamie rezultāti);
- Elastīguma princips – programmas saturs atbilst nozares kvalifikāciju struktūrai, paredzot atbilstošu profesionālo kvalifikāciju kompetenču apguvi;
- Aktualitātes princips – programma atbilst mainīgajām darba tirgus prasībām, jauno tehnoloģiju apguvei u.c. aktualitātēm;
- Atklātības princips – izglītotāju, darba devēju, darba ņēmēju iesaiste izglītības programmas izveides procesā;
- Teorijas un prakses vienotības princips – izglītojamie mācību procesā gan iepazīstas ar zinātniskajiem jeb teorētiskajiem pamatiem, gan apgūst atbilstošas prasmes un profesionālās kompetences.

Nozares kvalifikāciju struktūra

Nozaru kvalifikāciju kartes (visu līmeņu, visas kvalifikācijas)
Nozares sektori

Kvalifikācija

Kvalifikācijas daļa

Modulis

Modulāra profesionālās izglītības programma «Bibliotēku zinības»

Programmas izstrāde 2020.gadā (ESF darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.5.2. specifiskā atbalsta mērķis “Nodrošināt profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai”)

- Satura salāgošana ar profesijas standartu
- 12+2+1+2
- Darbs ar pasniedzējiem
- Licencēšana 2021.g.pavasārī
- Grupa mācības uzsāk 23.maijā*

*plānots

Profesionālās kvalifikācijas eksāmens

- Programmas «Bibliotēku zinības» noslēgumā
- Ārpus formālās izglītības iegūto kompetenču novērtēšana un atzīšanai
- 2021.gadā profesionālās kvalifikācijas “Bibliotekārs” eksāmena saturu un modulārās profesionālās izglītības programmas “Bibliotēku zinības” moduļu pārbaudījumu satura izstrāde (ESF darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.5.2. specifiskā atbalsta mērķis “Nodrošināt profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai”)
- Iesniegti visi nodevumi, pēdējā saskaņošana VISC

Paldies!